

مصاحبه

پدر ویاجسلاو: از کلیسا به مسجد

ویاجسلاو پولوسین کشیش سابق کلیسای ارتدکس روسیه و رئیس کمیته شورای عالی در امور آزادی وجدان، گرویدن خود به اسلام را اعلام کرد. گرایش یک روحانی نامدار ارتدکس به اسلام برای خیلی‌ها غیرمنتظره بود. آنها گمان می‌برند که کشیش سابق یا مبتلا به بیماری روانی شده و یا از روی یک حساب ظریفانه سیاسی دست به چنین کاری زده است. اما او شخصاً دربارهٔ انتخاب آزاد جهان‌بینی و معنوی خود چنین می‌گوید:

خبرنگار: تا آنجا که من مطلع هستم، این دومین مورد در زندگی شماست که به طور رسمی دربارهٔ تغییر جهان‌بینی خود سخن می‌گوید.

پولوسین: من در دوران کودکی با تمام جان و روحم به خدا ایمان آوردم. بعداً وقتی در دانشگاه مشغول تحصیل بودم، با نشریات ارتدکس آشنا شدم، سپس به خدمت کلیسا درآمدم و در آنجا به آنچه که در دانشکده فلسفه وجود نداشت برخورددم. من از بودن در آنجا احساس تأسف نمی‌کنم زیرا خیلی چیزها را در آنجا آموختم. ارسال مدارک به مدرسه روحانی در سال ۱۹۷۹ و مصاحبه با مجلهٔ «مسلمانان» بعد از ۲۰ سال دو مرحله مهم در زندگی من بوده است. ویاجسلاو پولوسین در مصاحبه با مجلهٔ «مسلمانان» چنین گفت:

«چندین سال کار سخت و دشوار، من را به این نتیجه رساند که در قرآن تشبیه‌سازی خداوند خالق به انسان مخلوق وجود ندارد، به عبارت دیگر در قرآن نمی‌توان به «آنتروپومورفیزم» که مختص بت‌پرستان است برخورد و هیچ اساسی برای تشبیه‌سازی خداوند به صورت یک رئیس انسانی وجود ندارد... من تصمیم گرفتم مقام اجتماعی خود را با اعتقاداتم منطبق سازم و آشکارا اعلام کنم که خود را وابسته به سنت‌های با عظمت مذهبی می‌دانم که پیغمبران از آنها پیروی کرده‌اند. به این دلایل من دیگر خودم را نه یک روحانی و نه عضو هیچ کلیسای ارتدکسی فرض نمی‌کنم... و آنچه به احتمال انتقام گرفتن مربوط می‌شود،

باید بگویم که همه ما فناپذیر هستیم و دیر یا زود با این دنیای فانی وداع خواهیم کرد، پس بهتر است با دستیابی به واقعیت و نه با بودن در دوگانگی معنوی و تصورات و خیالات دست پرورده انسان به این زندگی بدرود بگوییم. در مورد مشکلات کاری، از جمله زبان عربی مجبور خواهم شد بر کمک برادران جدید خود تکیه کنم. همسر من کاملاً با این انتخاب جهان‌بینی موافق است و آن را قبول دارد».

خبرنگار: راه روحانی شما چگونه شکل گرفت؟

پولوسین: در محافل کلیسایی مسکو من «خودی» نبودم. شرایط خانوادگی هم بر مراحل گوناگون زندگی من تأثیر گذاشت و باعث شد تا برای خدمت در آسیای مرکزی تقاضای انتقال کنم. برای مدت نه چندان طولانی در فروزیه خدمت کردم و کمی بیشتر در دوشنبه ساکن بودم. در آنجا بود که برای نخستین بار با فرهنگ اسلامی آشنا شدم و طرز تفکر شرقی روح من را تکان داد. پس از یک سال و نیم به علت سرپیچی از دستورات رؤسای روحانی یا به عبارت دیگر دست‌اندرکاران امور مذهبی، مأموریت من لغو شد. سه سال به هیچ‌جا اعزام نشدم و در وضعیت بسیار ناهنجاری بسر می‌بردم. بالاخره در سال ۱۹۸۸ وقتی روند دگرگون‌سازی آغاز شد، به من پیشنهاد کردند تا در محدوده اوبنینسک به کلیسای نیمه‌ویرانی بروم و در آنجا خدمت کنم. از آنجا در سال ۱۹۹۰ من را به عنوان نامزد نمایندگی پارلمان فدراسیون روسیه معرفی کردند.

اعلامیه کشیش ویاجسلاو پولوسین در رابطه با گرویدن وی به مذهب دیگر، برای اسقف اعظم مسکو کاملاً غیرمنتظره بود. در بخش روابط خارجی کلیساها، اقدام او را با شخصیت و اعتقادات نامتعادل وی توضیح دادند و «تغییر نوبتی» جهان‌بینی او را پیش‌بینی کردند. در اداره اسقف اعظم مسکو بیشتر ابراز تمایل کردند که این پرونده را ختم شده بدانند و فقط به تصمیم رئیس روحانی کشیش ویاجسلاو قناعت کنند.

خبرنگار: آنها گمان می‌بردند که شما قصد دارید به مذهب پروتستان بگرید...

پولوسین: پروتستان‌های آمریکایی که در سال ۱۹۹۱ به تعداد زیادی به روسیه آمده بودند، به نزد من هم آمدند. آنها پیشنهاد کردند تا دیدارمان را با خواندن دعا آغاز کنیم. اما من قاطعانه نسبت به چنین پیشنهادی ابراز مخالفت کردم و گفتم: «این جا یک مکان دولتی است و من نگهبان آزادی وجدان هستم و به این دلیل در اینجا هیچ دعایی نباید خوانده شود. من با

پیروان مذهب پروتستان دوست بودم اما نمی‌دانم از کجا این تصور که من قصد داشتم به مذهب پروتستان بگروم سرچشمه گرفته است.

خبرنگار: آیا عدم قبول ارتدکس دولتی محرک شما شد تا مذهب دیگری را جستجو کنید؟

پولوسین: با کار در دستگاه دولتی هرچه بهتر می‌دیدم که هریک از اقدامات کلیسایی و یا سیاسی چگونه بر زندگی مردم تأثیر می‌گذارد. تعدادی سعی می‌کنند با دادن چهره الهی به مسیحیت آن را مانند چیزی که عدم مسئولیت قدرتمندان را توجیه می‌کند، تعبیر کنند.

خبرنگار: موارد مشابهی هم در دنیای اسلام مشاهده شده است... خان‌ها، سلطان‌های ترک، دسایس درباری و غیره...

پولوسین: در قرآن اصولاً قدرت «سلاطین» ممنوع است. در آنجا آمده که اگر کسی قدرت را غضب کند و شخص مسلمانی آن را تحمل کند، او هم شریک گناه او محسوب خواهد شد. در امپراتوری عثمانی رکود فرهنگ اسلامی بر اثر کیش جنگ طلبی، اجبار و زورگویی و برده‌فروشی به وقوع پیوست. اسلام در آنجا باز آفریده شد و حتی بخودی خود موضوع دیگری است.

خبرنگار: عکس‌العمل برادران جدید مسلمان شما نسبت به تصمیمتان چگونه بود؟

پولوسین: مصاحبه من با مجله «مسلمانان» توجه و علاقه زیادی را موجب شد و ممکن است مجبور شویم چاپ دیگری را به اتمام برسانیم.

خبرنگار: عکس‌العمل رهبری دوما نسبت به تصمیم شما چگونه است؟

پولوسین: طبیعتاً افرادی ناراضی هستند، اما من روبل نیستم که مورد پسند همه واقع شوم. من معتقدم که کار من در دوما دچار هیچ‌گونه تغییری نخواهد شد. من قصد ندارم از مسیحیت انتقاد کنم. وقتی من پیرو مذهب ارتدکس بودم آن وقت شدیداً از آن انتقاد می‌کردم، اما حالا نه. همان‌طور که در قرآن آمده است اسلام دموکراتیک‌ترین مذهب است، زیرا ظلم و ستم را ممنوع کرده است. خداوند ارتباط مستقیم با مردم (امت) دارد و در قرآن از هیچ‌گونه میانجی به شکل کشیش‌ها و یا سلاطین یاد نشده است.

دفتر ویاجسلاو پولوسین و سوابق او

او در یک دفتر در دومای کشوری همراه با مراد زرگیشف کار می‌کند. مراد زرگیشف قبلاً نمایندهٔ دوما بود و حالا کارمند اداره کمیته دوما در امور اتحادیه‌های اجتماعی و سازمان‌های مذهبی است. قرآن روی میز در معرض دید قرار دارد و دیوارهای اتاق با نوشته‌هایی به زبان عربی تزیین شده‌اند. در این اتاق پولوسین و همکارش بعضی مواقع نماز هم می‌خوانند و برای این منظور از فرش کوچکی استفاده می‌کنند. علاوه بر آن ویاجسلاو سرگیویچ مخالف آن است که در حین انجام کار دولتی پیروی از اسلام را به نمایش بگذارد.

پولوسین ویاجسلاو سرگیویچ در سال ۱۹۵۶ متولد شد. در سال ۱۹۷۹ از دانشکده فلسفه دانشگاه دولتی مسکو فارغ‌التحصیل شد و در سال ۱۹۸۴ مدرسه روحانی مسکو را به پایان رساند. در کلیساهای آسیای مرکزی به‌عنوان کشیش خدمت کرد و بعد به حوزه منطقه‌ای کلیسای ارتدکس روسیه در کالوگا پیوست. در سال ۱۹۹۰ به‌عنوان نماینده مردمی فدراسیون روسیه از ناحیه کالوگا برگزیده شد و ریاست کمیته شورای عالی در امور آزادی وجدان را عهده‌دار شد. در زمان کار در شورای عالی، آکادمی دیپلماتیک وزارت امور خارجه را به اتمام رساند و در موضوع «کلیسای ارتدکس روسیه و دولت در اتحاد شوروی در سال‌های ۱۹۹۱-۱۹۷۱» از تز دکترای خود دفاع کرد. از سال ۱۹۹۳ کارمند دوما در امور اتحادیه‌های اجتماعی و سازمان‌های مذهبی بود. او در ترکیب جنبش دموکرات مسیحی، عضو شورای سازمان‌های مسیحی بود. در سال ۱۹۹۱ از حوزه منطقه‌ای کلیسای ارتدکس روسیه در کالوگا اخراج شد و در سال ۱۹۹۵ از انجام وظایف کشیشی کناره‌گرفت. در مصاحبه با مجله «مسلمانان» (شماره ۳، ۲ ماه مه - ژوئن ۱۹۹۹) به‌طور رسمی خود را مسلمان نامید: «من خود را پیرو قرآن مقدس و پیغمبر محمد (ص) می‌دانم. به‌غیر از خدای واحد و یگانه «الله» خدای دیگر وجود ندارد و محمد (ص) فرستاده او است». ویاجسلاو پولوسین نویسنده آثار علمی زیادی دربارهٔ موضوعات تاریخی، علمی و دین و فلسفه است. در فوریه سال جاری از یک تز دیگر خود در موضوع: «دیالکتیک افسانه و اسطوره‌شناسی» دفاع کرد. اندیشه‌های اصلی فلسفی او در کتاب «اسطوره، مذهب، دولت» گردآمده است.

بخش مطبوعات سفارت جمهوری اسلامی ایران در مسکو